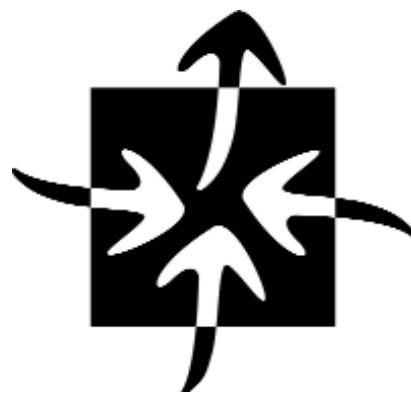
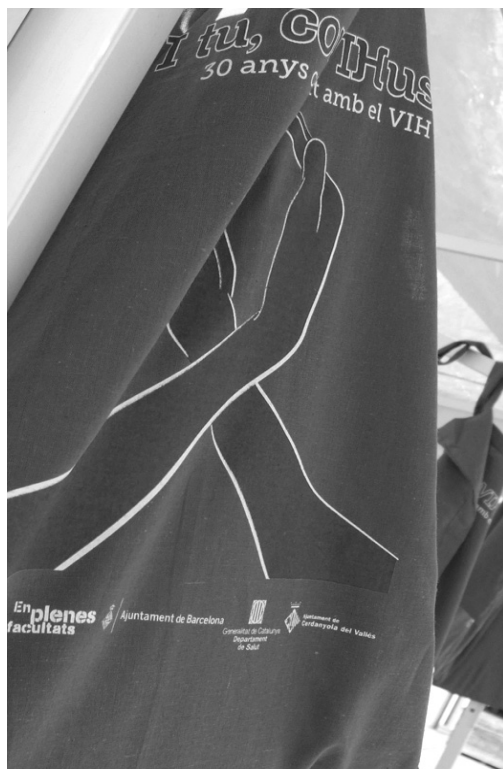

Editorial. Per què diem *Prou retallades*?

pàg. 2

30 anys convivint amb el VIH/sida

viuen amb el VIH/sida, el 30% de les quals no sap que té el virus, i l'any 2010 van diagnosticar-se 2.907 nous casos, segons dades del Ministeri de Sanitat i Política Social.

Tot i així, la preocupació dels professionals sanitaris es focalitza en la **tendència creixent de noves infeccions** entre nois joves homosexuals que no prenen les mesures adequades de protecció, perquè s'està perdent de la por a la infecció: "**hi ha un relaxament de la societat pel que fa a la prevenció** perquè els tractaments funcionen i la malaltia està controlada", lamenta el doctor Segura.

De fet, un dels principals temors que tenien les entitats que tracten les persones amb el VIH/sida era que el focus d'atenció es desplaçés als països empobrits, on el nombre de contagis continua sent alarmant, on el nombre de persones que desconeixen que són portadores és elevat, on l'atenció mèdica no arriba a les persones infectades i on els tractaments continuen sent massa cars. Això, però, no ha estat així i **el tema continua sent important a casa nostra**: "hem aconseguit que el VIH no hagi desaparegut de l'agenda", assegura Pineda.

(continuació a la pàg. 4)

Més que una sequera

Marcos Ferreiro, cooperant de Metges Sense Fronteres, ens explica la seva experiència i la situació que viu la banya d'Àfrica

pàg. 9

Montserrat Pineda

Entrevista a la presidenta del Comitè 1r de Desembre per parlar de la situació de les persones que viuen amb VIH ara que es celebren els 30 anys del 1r cas detectat

pàg. 12

"I tu, com ho VIHus?", celebració del Dia mundial de lluita contra la sida al campus UAB

"REIVIHNDA'T", "30 anys de VIH/sida, 30 anys de lluites"... Aquests són els lemes d'organitzacions com ara el Comitè 1er de Desembre o Sida Studi, amb els quals, s'encapçalava la commemoració dels 30 anys del **primer cas de sida detectat al món**. Un 2011 dedicat a la malaltia que, malgrat els avenços constants, segueix causant morts i noves infeccions. "Si parlem de Catalunya o d'Espanya la

situació ha millorat, però si tenim una perspectiva més global, **el VIH encara és una malaltia transcendental** per a moltes persones", diu la presidenta del Comitè, Montserrat Pineda.

La malaltia, però, ha tingut una evolució inigualable a cap altra com diu el director del Servei de Malalties Infeccioses de l'Hospital Parc Taulí de Sabadell, el doctor Ferran Segura: "No hi ha cap altra malaltia que en tant poc temps

hagi tingut una evolució tan ràpida en quant a quantitat i efectivitat dels seus medicaments".

Durant molt temps, a l'Estat espanyol, la principal via de transmissió va ser per la injecció d'heroïna. Actualment, la principal causa d'infecció són les relacions sexuals homosexuals (46,1 %), seguida de les heterosexuals sense protecció (33,1 %). Cada any el VIH causa unes 1.600, entre 120.000 i 150.000 persones

Programa CROMA, des de dins

Us expliquem quins són els secrets del programa CROMA que desenvolupa la FAS a centres de primària i secundària

pàg. 10

I a més...

La FAS es troba un any més al Nostrum

pàg. 8

El malgastament alimentari; campanya "Menja just a la UAB"

pàg. 11

EDITORIAL

Per què *Prou retallades*?

Prou retallades. Aquest és el lema escollit per moviments, col·lectius, entitats i per milers de ciutadans davant la resposta de governs a la greu situació de crisi actual. El més fàcil és interpretar aquest lema com a mostra de disconformitat davant les mesures d'equilibri pressupostari basat en una reducció de la despesa que governs, agències de qualificació i mercats estan demanant i aplicant com a fórmula màgica per sortir de la crisi. Sorpren i ofèn que els nostres governants no siguin capaços d'anar més enllà d'aquesta interpretació superficial del ja n'hi ha prou. Quan aquells que ostenten el poder **deixen d'escollar una ciutadania** que consideren ignorant respecte a allò que realment és el millor per a ells, com a individus i com a societat, podem afirmar que estem davant d'un govern poc democràtic i participatiu encara que aquest hagi estat escollit en un procés electoral.

Reclamem un canvi en el model econòmic global, que ens ha portat a una **crisi que afecta milions de persones**. No podem acceptar el patiment de les famílies que es veuen obligades a abandonar la seva llar, dels joves que no

PROU RETALLADES ! ELS NOSTRES DRETS NO ES TOQUEN

Lema de les darreres mobilitzacions ciutadanes

veuen cap futur, dels que no tenen ingressos i que viuen exposats a perdre les minses cobertures socials que els permeten tirar endavant, dels que veuen que el seu accés a la salut o a l'educació està en perill. No són els drets fonamentals d'accés a la vivenda, al treball, a la salut, a l'edu-

cació, a la participació ciutadana, a la llibertat, a la cultura, al benestar, els que han provocat aquesta crisi, no és el nostre model social.

Corrupció, especulació, impunitat, entitats financeres, agències de qualificació, organismes internacionals... Volem que es faci justícia amb

aquells que, mancats de tota moralitat, han actuat i actuen en benefici propi per sobre dels danys que estaven provocant en d'altres. **Darrere de tot sistema, hi ha persones que prenen decisions sobre les seves accions, de les quals són responsables.** Les accions individuals en sistemes que comporten injustícia i desigualtat són també èticament reprovables i inexcusables. Són les persones que fan els sistemes i les que han de retre compte sobre les seves accions. Només així podrem canviar el funcionament econòmic actual que tan de mal està fent.

Animem i estarem al costat dels nostres representants en la recuperació de la confiança i del poder de les institucions democràtiques.

Aquest lema és, en realitat, la manifestació d'una ciutadania madura que en moments de grans dificultats, defensa més que mai els seus principis i valors, que vol ser idealista i no renunciar al somni d'un món amb justícia, on totes les persones puguin viure d'una forma digna. **Això és el que estem demanant, i que creiem fermament que és possible.**

iPUNT

Dormir al carrer

Una nit del passat mes de novembre, 750 persones voluntàries van sortir als carrers de Barcelona. La seva missió era rastrejar els 10 districtes de la ciutat per anotar quantes persones estaven dormint al carrer.

En un moment de crisi, i retallades, quan centenars de persones es troben en situacions de precarietat extrema i moltes al llindar de la pobresa, es calcula que les conseqüències es veuran en 3 o 4 anys.

El recompte de persones en situació de sense llar és una iniciativa de la Xarxa d'Atenció de Persones sense Llar –que agrupa 27 ONG– i l'Ajuntament de Barcelona i pren el relleu a l'estudi del 2008 "Qui dorm al carrer?". L'estudi vol sensibilitzar a la ciutadania i a l'Administració sobre aquesta realitat, i actualitzar les dades del 2008. En l'anterior recompte es van trobar uns 650 sense llar, bàsicament homes estrangers, solters, d'una mitjana de 41 anys, amb un nivell d'estudis baix i una vida laboral relacionada amb la construcció o l'hostaleria. Les conclusions es faran públiques a principis de 2012, moment en el qual es veuran els efectes reals de la crisi que arrosseguem i de les polítiques d'austeritat que una vegada més afecten de ple als més dèbils: la problemàtica del PIRMI, pujades d'impostos, els preu tan elevats dels béns bàsics... Fins a quina xifra de gent sense llar està disposat a tolerar el Govern?

SUMARI

Editorial. Per què diem "Prou retallades".....	2
iPunt. Dormir al carrer.....	2
Altres Mirades. Cal evitar falses expectatives.....	3
En Profunditat. 30 anys convivint amb el VIH/sida.....	Portada i 4
La veu dels estudiants.	5
Campanya. Cooperar no és donar el que ens sobra.....	5
Formació pel canvi.....	6
Participa, Actua i Canvia.....	7
Voluntariat. Nostrum: Intercanviant vivències.....	8
En primera persona. Molt més que una sequera.....	9
El Projecte. CROMA.....	10
Campanya. Menja just a la UAB.....	11
El Mur. Sense ànim de lucre / ¿Qué tienes debajo del sombrero?.....	11
L'Entrevista. Montserrat Pineda.....	12

twitter

La FAS segueix el ritme de les xarxes socials. Si el curs passat va ser el Fasbook, aquest any estrenem TWITTER!

Aquesta eina ens permet de manera immediata estar informats i, alhora, difondre les qüestions socials que són cabdals per a nosaltres i que volem compartir amb tu. També ens serveix per explicar què fem, què pensem, què volem i què aconseguim.

És, doncs, un espai obert per a intercanviar inquietuds amb aquelles persones i entitats amb les quals ja treballem que ens pot ajudar per assolir el nostre objectiu: construir conjuntament una societat més compromesa i justa.

Tu també pots participar en el nostre Twitter amb les teves aportacions. Disposem de 140 caràcters i moltes coses per dir.

**Segueix-nos:
@FAS_UAB**

Empenta! Publicació quadrimestral de la Fundació Autònoma Solidària

Equip de redacció: FAS - Carla Marimon, Begoña Navarrete i Anna Palou. **Gener 2012**

Agraïments: Equip de la FAS, ActuaVallès, Becaris i infants del CROMA (Adrián, Carlos, Rocío, Rita Augés, Sònia Cabrer i Jordi Parera), Farmacèutics Mundi, Cecília Garcia, Maria Luisa García, Marcos Ferreiro, Montserrat Pineda, Miguel Marcos, Metges Sense Fronteres, Esperanza Sanz, doctor Ferran Segura, Raul del Valle i voluntaris/àries participants del Nostrum (Jaume Carbonell, Núria Deulofeu, Rotger Garcia i Dunia Saleg).

Dipòsit legal: B-3041-2002

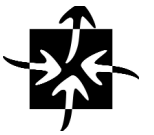
Aquesta publicació ha respectat l'opinió de les persones autores dels articles. Si bé compartim el discurs d'aquestes, no totes les opinions reflecteixen totalment el posicionament de la FAS.

Realitzada per:

Amb el suport de:

ALTRES MIRADES

“Cal evitar falses expectatives”

Els mitjans de comunicació haurien d'informar en detall i precaució de cada nou descobriment sobre una vacuna pel VIH per no crear una eufòria innecessària

La societat contemporània es defineix per la democratització de l'accés a la informació, ara accelerada per Internet. El setembre de 2011 es va publicar una notícia sobre la vacuna contra la sida. *Europa Press* titulava: “Identifiquen una prometedora vacuna contra la sida després de provar-la en ratolins”. *La Vanguardia* va dedicar-hi el seu editorial amb el titular: “Avenços contra la sida”. I l'*ABC* va escriure: “Una nova vacuna preventiva es provarà en humans el 2013”. Cap dels tres titulars era fals, però cap deia la veritat; malgrat que la vacuna es comencés a provar en persones, encara es trigaria un mínim de nou anys fins que es pogués començar a administrar.

Els mitjans van plens dels avenços científics sense informar, també, dels fracassos

Per desconeixement del protocol, en general, es creu que una vacuna es pot distribuir ràpidament al mercat. De fet, si simplement es busca “vacuna de la sida” amb qualsevol cercador es comprova que els mitjans de comunicació van plens dels avenços

Injecció d'una vacuna

científics sense informar, també, dels fracassos. El 2004 es va publicar un informe de vigilància tecnològica sobre vacunes de nova generació elaborat per Genoma España i la Fundació General de la Universitat Autònoma de Madrid amb una llista de les investigacions en curs sobre noves vacunes del moment, un total de 61 projectes. Entre aquests, 41 es trobaven encara en la fase I, 9

a la fase II i només 3 havien arribat a la fase III. Avui dia, vuit anys després de la publicació de l'informe, cap dels candidats s'ha convertit en aquesta vacuna tan anhelada. Les fases del protocol establert per als assaigs clínics són les següents:

—La fase I dura un any i mig, la vacuna es prova en humans (entre 20 i 100 individus sans) amb l'objectiu de determinar la seguretat i la

dosificació del nou compost.

—En la fase II, de dos anys, s'avalua tant l'efectivitat de la vacuna com els efectes col·laterals.

—La fase III, quan s'assoleix, serveix per confirmar l'efectivitat de la vacuna i monitoritzar les reaccions adverses a llarg termini. Es prova amb uns 1.000-5.000 pacients voluntaris durant tres anys i mig.

Només després d'aquesta

fase tercera s'entra en el procés de revisió i aprovació per part d'una agència reguladora, un procés que es demora un altre any i mig. En resum, des de les primeres proves en humans fins al vistiplau final a la vacuna, passen un mínim de vuit anys i mig.

No ens queda cap més camí que invertir recursos en prevenció

Quan la premsa informa sobre noves vacunes de VIH cal preguntar-se per la fase en què es troba el nou candidat. Doncs bé, en el cas de les notícies del setembre, a la nova vacuna li falten encara un parell d'anys per entrar a la fase I; de moment, s'ha provat la seva efectivitat en ratolins i encara queden per fer les proves pertinents en porcs i en conills abans de fer-ho en persones.

Tal i com va dir Bonaventura Clotet —director d'IrsiCaixa, que forma part d'HIVACAT, un consorci públicoprivat constituït per desenvolupar una vacuna efectiva contra el VIH— en una entrevista a Catalunya Ràdio: “Ens manquen encara 10 anys per poder afirmar que tenim una bona perspectiva”. Per tant, no ens queda cap més camí que invertir recursos en prevenció, la gran assignatura pendent de la lluita contra la sida, ja que a Catalunya hi ha 700 noves infeccions anuals.

Significa això que no s'hauria d'informar dels nous avenços en el camp de la investigació científica? Que no és important la tasca d'institucions com HIVACAT? No, no és això el que defenso amb aquest article. La tasca investigadora no només és important sinó que, a la llarga, és l'única esperança per a l'eradicació efectiva de l'epidèmia que afecta més de 30 milions de persones al món. Tot i així, cal anar amb compte a l'hora de donar informació sobre els nous avenços per evitar falses expectatives.

Resum d'un article de
Raül del Valle, del
Programa Promoció de la
Salut de l'associació
Actuavallès

Què és la prova ràpida del VIH? Fes-te-la!

És una prova anònima, gratuïta i confidencial que et permet cuidar la teva salut i també la dels altres. Consisteix en fer una petita punxada al dit i treure una mostra de sang per saber, en uns 20 minuts, si ets o no portador del virus VIH. En cas d'un resultat afirmatiu caldrà una segona prova per confirmar-ho. Abans de fer-te-la, però, cal que esperis entre 15 dies i 2 mesos des de que vas viure la situació de risc perquè amb aquesta tècnica es busquen anticossos del VIH al teu organisme i per això cal que n'hi hagi un nombre detectable.

És important que et facis la prova si has tingut alguna conducta de risc ja que com més aviat sàpigues si ets o no seropositiu, abans podràs començar un tractament per millorar la teva salut i qualitat de vida.

Però a l'hora de decidir-te també cal tenir un suport psicològic que t'ajudi a acceptar el resultat, per això és important escollir bé el lloc.

Al campus de la UAB pots acudir a l'Espai Solidari de la FAS (Plaça Cívica) i al Servei d'Atenció Sanitària (SAS). Només cal que demanis hora.

fas.salut@uab.cat

Has tingut relacions sexuals sense preservatiu?

Has tingut alguna infecció de transmissió sexual?

Vols deixar de fer servir el preservatiu amb la teva parella..?

HAS PENSAT EN FER-TE LA PROVA RÀPIDA DEL VIH?

No li donis més voltes

Fes-te la Prova del VIH

SENZILLA GRATUÏTA CONFIDENCIAL

ARA, POTS VENIR I FER-TE-LA A LA FAS!

Passa't i demana hora

*Recorda que, perquè els resultats siguin fiables, hauran d'haver passat 3 mesos de la possible transmissió

Programa de Salut - Espai Solidari (Plaça Cívica)
93 581 34 55 - fas.salut@uab.cat - www.uab.cat/fas

Ministerio de Sanidad y Consumo
Departament de Salut

Govern de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

EN PROFUNDITAT

La discriminació continua

Per acabar amb les situacions de vulnerabilitat de les persones portadores del VIH cal canviar les polítiques d'educació sexual i construir un sistema basat en la justícia i la igualtat

(ve de la portada)

Origen

I, com va sorgir el virus? Al principi dels anys vuitanta van començar a aparèixer els primers casos d'una malaltia estranya. Es tractava de pacients homosexuals dels EUA, concretament de San Francisco, que tenien unes infeccions oportunistes provocades per uns microorganismes propis de persones amb immunodepressió severa (és a dir, amb un nivell de defenses molt baix). El 1981 aquesta síndrome es va batejar amb el nom de *síndrome d'immunodeficiència adquirida* (SIDA). Poc temps després, un cop identificada la causa, es van conèixer les principals vies de transmissió: la sang i les relacions sexuals. Llavors, ràpidament els governs es van posar en marxa per administrar la malaltia: diners i recursos en tractaments.

En un moment determinat, però, la societat es va adonar que el que es feia no era suficient i que les morts continuaven augmentant, per això, a finals dels anys 80 va començar un moviment social que exigia una resposta a aquesta epidèmia: era necessari impulsar polítiques de prevenció i contra la discriminació.

Noves oportunitats

Els tractaments de la malaltia evolucionen constantment. Cada any en surten de nous i de més potents que milloren la qualitat de vida dels pacients, una peça fonamental per ajudar a normalitzar les seves vides. "La infecció del VIH és una malaltia crònica,

Estudiants de la UAB, participant en les activitats del Dia mundial de la sida

però si et cuides pots viure molts anys", explica Miguel Marcos, de 51 anys, ex toxicòman i seropositiu des dels 30 anys, un dels primers diagnosticats. Actualment, amb un bon tractament s'aconsegueix un risc molt baix de transmissió: "Tenir una càrrega viral baixa [poca quantitat del virus a la sang] significa que, encara que un dia tinguis una relació sexual no protegida, el risc de transmissió és molt

baix i també disminueix el risc entre mares i fills. Tot i així encara hi ha risc", argumenta

"Si el futur està conscienciat, actuarà diferent", Marcos

el doctor Segura. Però per arribar a aquest estat és important la prevenció i el diagnòstic precoç, ja que, com més aviat es detecta la infecció, abans es pot començar el

tractament. "Encara hi ha entre un 30 i un 50 % de pacients que tenen un diagnòstic tardà, i aquests pacients produeixen el 60-70% de noves infeccions", afegeix Segura.

Viure amb el VIH no és fàcil

Tot i l'existència de bons tractaments i la possibilitat de viure amb normalitat, ser seropositiu no és fàcil i el moment de rebre la notícia és molt dur. Les reaccions són diverses i cadascú hi respon diferent, però "normalment hi ha sorpresa, bloqueig, xoc... La persona queda impactada en rebre el diagnòstic", explica la psicòloga i membre de Creación Positiva, María Luisa García. Per afrontar el procés personal que suposa conviure amb la malaltia no hi ha receptes, però segons M. Luisa és important tenir una actitud respectuosa amb un mateix i amb el procés que s'està vivint.

Explicar-ho no sempre és fàcil i és la persona afectada qui ha de decidir quan i a qui vol comunicar-ho, perquè qui reb la notícia quedarà para-litzat i pot reaccionar posant distància vers l'altra persona o qüestionant-la.

"Evitar situacions de discriminació és treballar per un món més just", psicòloga

Encara hi ha un rebuig de l'entorn i és per això que moltes persones s'ho pensen dues vegades abans de comunicar-ho a la família i als amics per por de sentir-se rebutjades. "Sempre hi ha una barrera transparent i molt fina entre l'altra persona i jo, però alhora és tan forta que tot hi rebota i mai acaba de trencar-se", confessa Miguel Marcos. Això provoca que les persones portadores del VIH es quedin aïllades. Per evitar aquestes pors cal centrar esforços en la prevenció i contra la discriminació i estigmatització, per això és important, segons Miguel Marcos, explicar la realitat sense embuts: "La gent jove és el futur del demà i, si el futur està conscienciat, actuarà diferent".

Tanmateix, per canviar el demà és necessari canviar el sistema de desigualtats actual. Cal reconèixer que s'ha avançat en el camí de la no-discriminació, però encara queden estigmes per combatre en molts àmbits de la societat (família, amics, llocs de feina...) i uns drets sexuals per reivindicar.

És per això que per garantir aquests drets cal un canvi de sistema i de relacions de poder per tal d'acabar amb les situacions de dominació i aconseguir una societat justa, igualitària, equitativa i respectuosa. "Treballar per evitar les situacions de discriminació és treballar per un món més just. I quan hi arribem haurem aconseguit eradicar l'estigma de les persones amb el VIH", conclou la psicòloga M. Luisa García.

Durant el tancament d'aquesta revista, va morir el testimoni Miguel Marcos, volem expressar el nostre sentiment i agraïment per la seva col·laboració.

VIH. Seropositiu. Sida

Hi ha tres vies de transmissió del VIH: la sexual, la parental i la matern-filial. I totes requereixen de les mesures de prevenció adequades: la manipulació del material sanitari esterilitzat i l'ús del preservatiu, però també la responsabilitat personal. I, què és el VIH, ser seropositiu i la sida?

La sida (síndrome d'immunodeficiència adquirida) és una malaltia provocada pel virus d'immunodeficiència

humana (VIH) el qual destrueix les defenses de l'organisme. Les persones infectades comencen a fabricar anticossos anti-VIH que es detecten amb la prova del VIH. Es considera que si el resultat és positiu, la persona és seropositiva. En el moment de la infecció poden haver símptomes, però són molt inespecífics (febre, axemes, inflamació de ganglis...) i per tant, difícils de relacionar si no s'investiga

l'historial del pacient en detall. Des de la infecció, i amb un tractament adequat, poden passar entre deu i vint anys fins que apareixen les primeres manifestacions clíniques, les quals evolucionen cap a la part més dura de la malaltia. Les persones que la desenvolupen poden presentar infeccions oportunistes, alguns càncers o altres afeccions neurològiques. Per evitar això és important un bon tractament.

LA VEU DELS ESTUDIANTS

Creus que alguna d'aquestes tres persones té el VIH/sida i per què?

L'1 de desembre va ser el Dia Mundial de la Lluita contra la Sida. Han passat 30 anys des de la detecció del primer cas. Des de llavors, no s'ha deixat de fer campanyes per informar de com prevenir

la transmissió del virus, sobre la malaltia i per lluitar en contra la discriminació de les persones seropositives. Malgrat tot, segueixen detectant-se nous casos i la discriminació continua existint.

Des dels inicis de la FAS, l'equip del programa de salut de s'ha sumat a les accions destinades a sensibilitzar i informar sobre el VIH/SIDA que s'organitzen arreu de Catalunya pel Dia Mundial i

també varen sortir al campus de la UAB amb una pregunta per als estudiants -"Creus que alguna d'aquestes tres persones té VIH/Sida i per què?"- amb aquestes fotografies.

LES RESPOSTES D'ESTUDIANTS

"A l'Àfrica és un país on hi ha moltes malalties i la sida n'és una d'elles. No hi ha tants recursos com aquí, malauradament. Per tant, d'entrada diria que és l'africà, però tampoc es pot dir tan de cop", **Rubén**

"Cap ni una. Perquè no ho puc saber i a priori diria que cap el té", **Ferran**

"Per tòpic diries el noi negre, pel país, per la prevalença de la sida a l'Àfrica. Però també podries dir que cap el té o que tots el tenen", **Maria**

"La noia, perquè la tia és guapa i deu haver tingut més

oportunitats de fer altres coses, sense preservatiu, amb els nois", **Mercè**

"A primera vista no se puede decir. Tienen que ir a hacerse la prueba para saberlo", **Senny**

"El noi africà, perquè encara que visqui a un país desenvolupat, per exemple, del món occidental, té més possibilitats de tenir la sida pel fet de ser de classe baixa o mitjana cosa que normalment implica més desconeixement", **Josep**

(Respostes d'estudiants. Campus UAB, 01/12/2011)

L'objectiu de la pregunta era **fer reflexionar sobre els nostres prejudicis**. Aquests provoquen l'estigmatització de les persones portadores de VIH i la seva discriminació, i influeixen en les nostres decisions pel que fa a les relacions sexuals que mantenim.

La reflexió

Si el risc de contagi del VIH el situo lluny, per exemple a l'Àfrica, fa que disminueixi la meua atenció en les mesures de prevenció. Per tant, la possibilitat de contagi augmenta. O, una persona que té moltes relacions sexuals té més possibilitats que una que en té

poques?... Tot depèn de la responsabilitat que tinguem respecte la nostra salut.

Tothom és susceptible (independentment de la raça, edat, classe social, orientació sexual o formes de vida) **d'adquirir el virus sinó prenem les mesures de prevenció adequades**. Per això és important, usar el preservatiu i, si hem viscut alguna situació de risc, fer-nos la prova del VIH. El virus no es transmet per conviure amb persones amb el VIH/SIDA. Tots tenim dret a una vida digna i plena.

I tu, com ho VIHus?

Si necessites assessorament: 93 581 34 55 / fas.salut@uab.cat

Cooperar no és donar el que ens sobra

L'ONG FarmaMundi promou la campanya "Medicaments que no curen" per sensibilitzar sobre les donacions inadequades de medicaments als països empobrits

Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS) un terç de la població mundial no té accés als medicaments essencials. Pels governs, i amb la pressió d'empreses farmacèutiques, els medicaments són considerats un bé de consum qualsevol.

Actualment, la salut s'enfoca des d'una perspectiva econòmica i comercial enlloc de fer-ho des d'una perspectiva de dret social. Cal recordar que un 14 % de la població mundial consumeix el 80 % de la producció farmacèutica i els consumidors principals són els Estats Units, el Canadà i l'Europa Occidental.

La ONG Farmacèutics Mundi, amb Medicus Mundi i Creu Roja, té en marxa, de manera permanent, la campanya "Medicaments que no curen", especialment destinada a escoles i a professionals i estudiants sanitaris.

La campanya treballa per un canvi d'actitud respecte al consum responsable dels medicaments i, a la vegada, a la donació de medicaments que ens sobren: donar el que no ens serveix no és correcte. Per què? L'estat de conservació dels medicaments que donem no és l'ídoni i, a més, les malalties de països empobrits són diferents de les nostres, segons informa aquesta campanya. "Abans es feia una recollida selectiva, però ara no és factible. No es pot donar cap medicament que hagi sortit del circuit farmacèutic, o sigui, que ja hagi sortit de la farmàcia", explica la tècnica d'Educació per al Desenvolupament de l'ONG, Cecília García.

Però quines són les claus per ser un consumidor responsable? "Fer un ús racional [no acumular medicaments, demanar al metge el que es

necessita], consumir genèrics [són més barats i el producte és el mateix] i no llençar els medicaments caducats a les escombraries [portar-los als punts SIGRE de les farmàcies], on es reciclaran i eliminaran correctament", explica la tècnica de la campanya.

I si es vol col·laborar més, es pot fer una aportació

econòmica a una ONG perquè es puguin adquirir medicaments nous etiquetats i empaquetats correctament, principalment els anomenats "medicaments essencials" segons l'OMS, els que serveixen per tractar més del 90 % de les malalties.

També, però, cal esmentar que actualment la campanya

principal d'aquesta ONG, i de totes les que treballen en aquest sentit, és pel "Dret a la salut a Àfrica" que vol abordar els diferents factors que impedeixen gaudir del dret a la salut al continent africà.

Més informació a:
<http://salutxdesenvolupament.org>

Imatge de la campanya "Medicaments que no curen"

FORMACIÓ

Formació pel Canvi

crèdits
acadèmics

ACTIVITATS PRIMAVERA 2012

2 CRÈDITS
LLIURE ELECCIÓ

1 CRÈDIT
ECTS

**INTRODUCCIÓ A SITUACIONS DE
DESIGUALTAT I D'EXCLUSIÓ SOCIAL**
Divendres de 15:00 a 19:15 hores
Del 24 de febrer al 23 de març

**DROGUES: REFLEXIONS, VISIONS
I EFECTES DE LES SUBSTÀNCIES**
Dimarts de 16:00 a 18:00 hores
Del 28 de febrer al 15 de maig

**TRENCANT SILENCIS: L'ACTUALITAT
DELS CENTRES PENITENCIARIS**
Dimecres de 15:00 a 19:15 hores
Del 29 de febrer al 28 de març

**SEXUALITAT I AFECTIVITAT:
UNA MIRADA INTEGRADORA**
Dimarts de 15:30 a 18:30 hores
Del 6 de març al 24 d'abril

1,5 CRÈDITS
LLIURE ELECCIÓ

1 CRÈDIT
ECTS

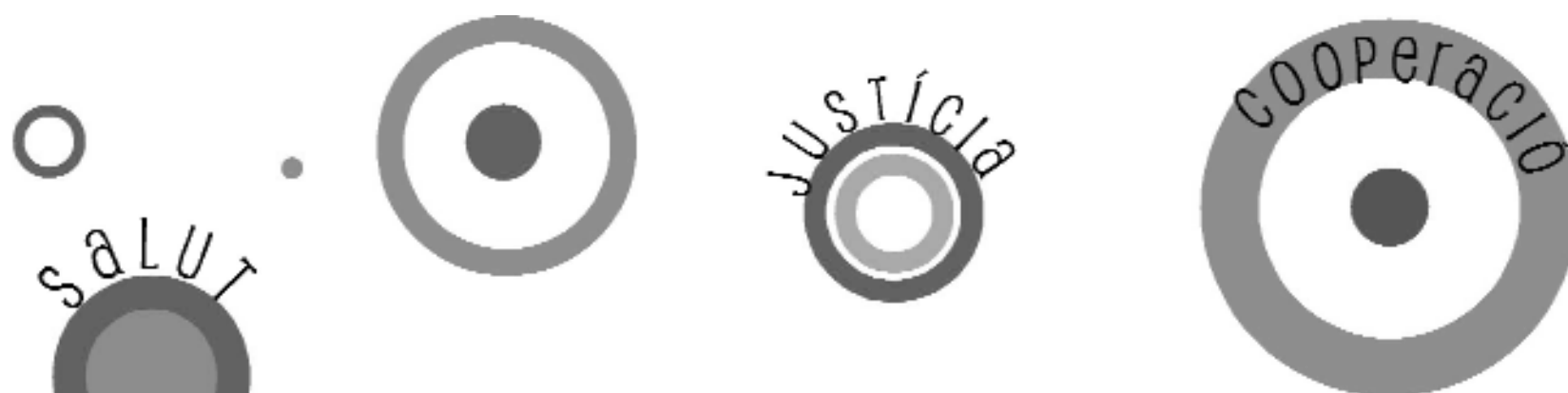
**VII SETMANA DE LA COOPERACIÓ A LA UAB:
CONFLICTES I REVOLTES A LA MEDITERRÀNIA**
Del 26 al 30 de març
De Dilluns a Dijous de 09:30 a 13:00 i de 14:30 a 19:00 hores
i Divendres de 09:30 a 13:00 hores

+ info

Fundació Autònoma Solidària - Plaça Cívica de la UAB
Tel. 93 581 47 15 – fas.formacio@uab.cat | www.uab.cat/fas

Fundació
Autònoma Solidària
UAB CAMPUS

VOLUNTARIAT

Ara és el moment d'actuar i fer...

VOLUNTARIAT

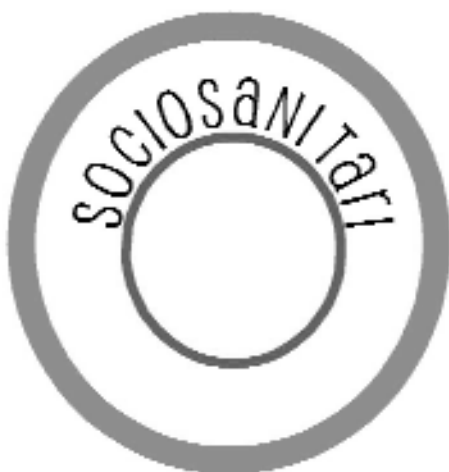
Lluitar contra les desigualtats socials

Col·laborar amb programes que ajuden a millorar la **qualitat de vida** d'altres persones

Formar-te i transmetre les **causes** de les desigualtats entre Sud i Nord

Implicar-te en la **integració** de persones excloses o en risc d'exclusió social

Muntar **campanyes de prevenció** del VIH-sida, sexe segur i consum de drogues

PARTICIPA**ACTUA****CANVIA**

*El voluntariat universitari
es pot convalidar
per crèdits*

www.uab.cat/fas

+info: Espai Solidari / Plaça Cívica
935812757 / fas.voluntariat@uab.cat

Fundació
Autònoma Solidària
UAB CAMPUS

VOLUNTARIAT

Intercanviant vivències

Voluntaris i voluntàries de la FAS es reuneixen durant tot un dissabte amb l'objectiu de compartir l'esperit del voluntariat

"Compartir les experiències fa que vegis el voluntariat d'una altra manera que potser no t'havies plantejat", explica el voluntari del programa de Justícia, Rotger Garcia; "Molt divertit i enriquidor per conèixer altres programes", diu la voluntària del programa CROMA, Dunia Saleg; "És fantàstic. Estem coneixent vivències diferents", afirma el voluntari de cooperació, Jaume Carbonell; "El Nostrum és un acte molt ben organitzat, tothom està molt obert!", expressa voluntària

Un dia de convivència entre persones que tenim uns principis comuns

del programa sociosanitari, Núria Deulofeu. Aquestes són les impressions d'alguns voluntaris/àries, becaris/àries, estudiants de pràctiques i personal de la FAS que el dissabte 26 de novembre es van trobar a l'espai jove La Fontana de Gràcia (Barcelona).

El Nostrum és la gran trobada anual de la FAS i pretén ser "una manera de carregar les piles per a la resta del curs, de fer pinya i de comprometre's encara més amb el voluntariat i amb la feina que fem com a Fundació", explica l'organitzadora de la trobada i tècnica de voluntariat de la FAS, Sara Martínez.

La trobada

És, doncs, un dia de convivència entre persones que tenen uns principis comuns: el voluntariat, la igualtat, la participació, la lluita social... Però unir a tothom un dia en un mateix espai i que tot surti bé implica: "moltes hores de preparació i molts nervis, però quan el dissabte al matí veus a tothom amb ganes de fer la trobada dius "Això està fet", agafes el micròfon i 3,2,1... El Nostrum de 2011 ja ha començat!", confessa la Sara.

Primera estació. Són les deu del matí i tothom s'agrupa a la sala d'actes per començar la jornada. Cares encara mig adormides i d'expectació. Hi ha molta gent i no tothom es coneix: "al principi estàvem tots tallats, però després ens

Foto de família de la FAS durant el Nostrum'11

hem anat animant i les activitats han estat molt bé", explica el Rotger a l'hora de dinar. La tensió dels primers moments desapareix al cap de poca estona de començar la primera activitat. "Imagineu que estem en una trobada internacional d'universitats", els diu la Sara per iniciar la primera experiència d'un dia en què encara queden moltes hores per davant. Quatre grups, quatre rotllanes i desenes de coneixements compartits. Cada grup ha d'explicar un dels programes de la FAS: Cooperació, Justícia, CROMA i Sociosanitari. Cada àrea és un món diferent, però tenen un aspecte en comú: el voluntariat que els fa ésser. A través d'actuacions teatrals els voluntaris/àries mostren a la resta què es fa, què es vol aconseguir i com es treballa en cadascun dels programes. Tot un repte 100% aconseguit! Aplaudiments, riures i crits tanquen cada actuació i la sensació de satisfacció impregna la resta del dia.

Segona estació. Són les dotze del migdia i comença el treball per grups, un bon moment per compartir experiències i primeres impressions amb companys que treballen el mateix que tu. Saber

escoltar, fer l'esforç d'identificar i compartir errors i encerts i aprendre dels altres per millorar, també forma part del voluntariat. És per això que és l'hora que cadascú exposi els seus objectius, les seves pors, els obstacles que es troba pel camí i les satisfaccions personals del treball del dia a dia en els arbres de les expectatives que entre tots/es construeixen des de les arrels a la copa.

Compartir errors i encerts i aprendre dels altres per millorar

Cada moment està estrictament i delicadament planejat: al Nostrum cada detall compta. Un exemple és el dinar: ecològic, multicultural i cuinat per una entitat socialment compromesa, Mescladís. Un àpat, per tant, d'acord amb els principis de la FAS. Però un dels moments més esperats ha arribat: la foto de grup. Rialles, abraçades i somriures omplen aquest instant. I... la gran pregunta! Quina foto fem? Un cor, una rotllana, una "V" de voluntariat? I per què només una? Fem les tres! I així és: tres moments retratats per guardar com a record.

La tercera i última estació. Són gairebé les quatre de la tarda i toca la formació en grup, un espai en què les àrees recuperen el seu racó per adquirir eines de treball que els faciliten professionals de les respectives àrees i que ajudaran els voluntaris/àries a millorar la seva feina diària. El programa de justícia rep dos membres del Grup 33, una plataforma ciutadana que vol sensibilitzar i mobilitzar la societat a favor de la reinserció de presos. El grup del programa sociosanitari fa un taller de *contacontes*, per poder explicar millor les històries als més petits, dirigit per la tallerista Raquel de Manuel Mur. Els del CROMA assisteixen a una xerrada amb Marta Díaz, de la Fundació ADANA, sobre com tractar els infants amb trastorns de conducta (TDAH). I el grup de cooperació opta per la formació a càrrec de Gustavo Duch, impulsor de xarxes a favor de la Sobirania Alimentària com a alternativa a l'agricultura capitalista, per tractar el tema de la campanya anual: el malbaratament alimentari.

Després d'aquest moment de treball, intens però gratificant, arriba la cloenda. "La vostra feina és insubstituïble,

no la poden fer ni professionals ni educadors, perquè és quelcom que feu perquè voleu", diu la directora de la FAS, Begoña Navarrete, i la Sara afegeix que "aquesta tasca no seria possible sense vosaltres, perquè si no anèssim tots a l'una, tot això no aniria enlloc". La sensació al final és molt positiva i enriquidora, l'ambient anuncia que el dia ha anat bé i que tothom, des dels estudiants fins a l'equip, ha aportat el seu gra de sorra per a fer el Nostrum.

Voluntariat

El Nostrum i la FAS són voluntariat. A Catalunya s'entén com el conjunt de persones que duen a terme una prestació voluntària de serveis cívics o socials, sense compensació econòmica, dins del marc d'una organització estable i democràtica sense afany de lucre, que comporti un compromís d'actuació a favor de la societat i la persona, segons l'Institut Català del Voluntariat, INCAVOL. I per als estudiants de la FAS?

"Voluntariat és una manera de veure la vida"

"El voluntariat està remunerat amb el que t'aporta a tu: una experiència positiva", expressa Dunia Saleg, "És solidaritat", defineix Rotger Garcia, "Per mi és una bona oportunitat", diu Núria Deulofeu, "Una manera de veure la vida", afegeix Jaume Carbonell.

Ja s'ha acabat el Nostrum d'enguany. Ha tret bona nota i ha servit per crear les expectatives de treball d'aquest any pels voluntaris/àries. Al final de curs, a l'acte de cloenda que la FAS celebra pels volts del mes de maig, hauran de recuperar els arbres de les expectatives i veure si tot allò que esperaven s'ha acomplert i si els temors s'han superat. Ara, doncs, a la Sara ja li toca pensar en el Nostrum de l'any que ve: "quan s'acaba, malgrat el cansament, sempre penso: com ho podríem fer perquè a la propera edició vinguin encara més estudiants? I el meu cap ja comença a pensar noves idees i noves propostes per al Nostrum de 2012".

EN PRIMERA PERSONA

Molt més que una sequera

Fa mesos que arriben notícies sobre la fam que assola la Banya d'Àfrica. A través de l'experiència de Marcos Ferreiro, cooperant de MSF, ens acostem a la realitat de Somàlia

El Marcos Ferreiro, enginyer aeronàutic, va decidir amb poc, més de vint anys no complir el servei militar i fer la prestació social com a cooperant amb una ONG del Brasil. Aquella experiència la va viure "com un xoc" per la "violència sistèmica que es vivia". "Vaig aprendre que és molt fàcil manipular i maltractar l'ignorant". Des de llavors no s'ha volgut deslligar del món de la cooperació i ja fa cinc anys que treballa per Metges Sense Fronteres (MSF). Ha passat aquest temps a l'Equador, a la República Democràtica del Congo, a Sudan, a Nigèria, a l'Índia, a Haití. És coordinador d'un dels projectes de MSF. Mentre l'entrevistem és a Nairobi (Kenya) però hauria de ser a Somàlia.

"Les persones que arriben a Mogadiscio estan escapant de la guerra, de la sequera i de la fam"

"He estat a Mogadiscio fins fa dues setmanes. Desgraciadament després del segrest de les nostres cooperants a Dadaab, hem hagut de reduir personal expatriat. Ara som a Nairobi treballant a distància i el projecte continua".

MSF a la Banya d'Àfrica. Per què esteu treballant en aquesta zona?

En els últims mesos hi hagut una arribada important de persones desplaçades des de l'interior de Somàlia fins a Mogadiscio, la capital del país. Arriben en molt males condicions. La majoria vénen amb malnutrició, a la qual s'associen altres patologies com ara diarrees, xarampió o malalties respiratòries. Tenim diversos hospitals i equips mòbils, un total de 200 llits. Des del juny, hem vacunat uns 75 mil infants menors de 15 anys i tractat unes 20 mil persones amb malnutrició i uns 500 casos de còlera i diarrea aguda.

Quina és la situació actual del país?

Somàlia porta vint anys de guerra civil. Com a país, no existeix. El govern reconegut per la comunitat internacional només controla alguns barris

Imatge: Juan Carlos Tomasi

Marcos Ferreiro treballant per Metges Sense Fronteres

de la capital. Somàlia està fraccionat pels *homes de la guerra*, cada un dels quals controla el seu feu. A més, en els últims dos anys hi hagut un moviment islamista fonamentalista, Al-Shabaab, que s'ha aconseguit el control d'una tercera part del país. Les persones que arriben a Mogadiscio estan escapant de la guerra, de la sequera i de la fam. És cert que la sequera ha afectat molt en els últims mesos però aquest només és un dels problemes de la regió. Si hi hagués una sequera a Múrcia o fins i tot a Kenya, el camperol tindria una família, uns veïns i un govern que li donaria suport. En canvi, a Somàlia, totes les xarxes de seguretat s'han anat en orris des de fa temps i qualsevol eventualitat provoca una gran catàstrofe, tot i que, en realitat és la crisi política la causant del dany actual.

Explica'ns un dia de feina de MSF

Des del segrest de les companyes, el projecte continua amb el control des de Nairobi. Cada setmana tenim incidents de seguretat a Somàlia i dediquem la meitat del temps i l'energia en la gestió de la seguretat. En aquest país hi ha més armes que persones.

En general, m'aixeco a les sis del matí i a les set tenim una reunió de tot l'equip per repassar la informació de

seguretat i de context que ha arribat a orelles dels caps de tots els departaments. Aquesta reunió serveix per detectar les urgències i per decidir les actuacions del dia. A partir d'aquí el meu dia transcorre visitant els centres on treballem, per tal de revisar com estan funcionant. Després em dedico a reunir-me amb diferents persones, com líders comunitaris i governadors locals, o a fer les formacions a les noves incorporacions. Finalment, reviso el correu i gestiono els problemes relacionats amb la gestió de recursos humans, perquè coordino un equip de 200 persones. La meua jornada laboral acaba sent d'unes 65 hores a la setmana.

Però des de que he de treballar a distància tot ha canviat. El contacte i la reunió matinal la faig per telèfon o Skype. No puc fer les supervi-

sions en persona i tota la informació que tinc és la dels treballadors que s'han quedat allà, la qual cosa implica molt intercanvi de correus i d'informes.

Quines expectatives de futur preveus per al país?

Ja havia estat a Somàlia el 2007 i la situació no és molt pitjor que la de llavors. Fa vint anys que aquest país està en crisi humanitària. Dos terços de la població no coneix altra cosa i molts van marxar i no pensen tornar. Encara que la guerra s'acabés avui mateix,

"Un terç de la població no coneix altra cosa que la guerra"

costaria molt recuperar-se, per la manca de capacitat de la població.

A més, jo sóc molt negatiu perquè no hi veig un final a curt termini, sinó que tinc la sensació que la situació es complica cada cop més. El futur del país ja no depèn d'ell mateix. El conflicte té moltes capes: la local (milícies lluitant entre si), la nacional i la regional (països involucrats en la guerra) i la comunitat internacional que influeix en el conflicte i que, probablement a vegades sense mala intenció, l'està alimentant.

Digues una victòria en aquesta lluita

En els centres de nutrició i de còlera vivim petites victòries cada dia, ja que s'hi tracten malalties o patologies fàcils de curar. Per exemple, l'altre dia hi va arribar un nen de quasi un any que no pesa-

"En els centres de nutrició i de còlera vivim petites victòries cada dia"

va ni tres quilos; quinze dies més tard li vam donar l'alta. Amb el còlera és encara més espectacular, perquè és molt fàcil de tractar, amb 24 hores recuperes un moribund.

Què t'aporta aquesta experiència?

M'omple, dona sentit a la meua feina. També la relació amb els pacients i amb els treballadors locals. A més, sento que aquesta feina em fa relativitzar molt els problemes. T'adones que a Espanya ens trenquem el cap amb temes superficials.

L'experiència de cooperant m'ajuda a donar, als problemes, el pes que tenen.

Curiositat, crítica i responsabilitat

No ens agrada quedar-nos amb els braços plegats. Per això preguntem al Marcos què podria fer un estudiant de la UAB davant tot el que ens explica.

"Li diria que davant de la situació de la Banya d'Àfrica i, en general, davant de

qualsevol conflicte, primer de tot tingui curiositat i interès pel que està passant. Que busqui informació, diverses fonts per tal d'aprofundir-hi. Que no es quedi només amb un titular o amb una piulada. Després, que se n'informi amb una mirada

crítica. I, per acabar, que sigui exigent, tant amb les ONG com amb les agències de cooperació i ajuda humanitària.

Si vol col·laborar-hi, abans de fer la donació, ha d'entendre el que s'hi fa, però, sobretot, com s'hi treballa".

EL PROJECTE

“Resolem problemes de la rutina escolar”

“Fem els deures, juguem, fem dinàmiques...”, d’aquesta manera descriu l’Adrián, un nen de 7 anys, què és el que es fa als tallers d’estudi assistit del CROMA

Moments en un taller del programa CROMA a l’escola Serraparera de Cerdanyola del Vallès

Els tallers d’estudi són la principal activitat del programa socioeducatiu CROMA, que ofereix un acompanyament escolar als infants i als joves que es troben en situació de desavantatge en l’ensenyament educatiu. Aquest projecte d’inclusió vol lluitar contra el fracàs escolar i es fa a escoles públiques dels municipis propers a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Des del mes d’octubre s’estan desenvolupant a diferents escoles i instituts 30 tallers dirigits a 268 infants i joves. Els tallers es duen a terme als centres, però en horari extraescolar, i compten amb la participació i suport de 73 estudiants de la UAB els quals han pogut veure, en aquests mesos, com les paraules “desigualtat”, “esforç” i “lectoescriptura” han pres un altre sentit i han adquirit noms propis.

Des del mes d’octubre s’han fet 30 tallers dirigits a 268 infants i joves

Formacions, reunions entre monitors i amb l’escola, trobades de preparació i coordinació i de seguiment... Durant les primeres setmanes de l’inici del programa era necessari que els estudiants adquirissin els coneixements, les eines i les habili-

tats imprescindibles per desenvolupar els tallers amb seguretat i il·lusió. S’intenta que cada reunió, cada intercanvi de correus i cada conversa siguin espais d’aprenentatge. Però, com que durant la setmana és complicat que coincideixi tot l’equip del CROMA, el novembre es va realitzar, durant tot un dissabte, una trobada: el Nostum. Aquest va ser un espai, on a més de crear-se un bon ambient de grup, de formació i d’intercanvi, els estudiants van poder resoldre els seus dubtes i posar en comú les primeres dificultats amb les quals s’havien topat.

La Rocio, una de les nenes que participa al taller de l’escola Juan Ramon Jiménez de Sabadell, diu que de gran vol “estudiar una carrera”. Quan ho explica, a les monitores, se’ls hi escapa un somriure. Si aquest somni es fes realitat voldria dir que ha superat les dificultats que té ara per seguir els seus estudis. La Sònia Cabrer és estudiant d’Educació Social a la UAB i una de les monitores, segons ella els tallers “són un espai on ajudem els nens/es a fer el reforç escolar i organitzem activitats per millorar la lectoescriptura”.

Però, com són els infants? La Sònia s’ho pensa i finalment respon: “són uns trastos però són molt dolços i realment valo-

“Són uns trastos però molt carinyosos i realment valoren el que fem”

ren el que fem. Agraïen molt que estiguem aquí”. Tal i com explica el Jordi Parera, col·laborador del taller del centre de primària Xarau, de Cerdanyola del Vallès: “són nens que, per les dificultats que tenen, se senten poc valorats, tant a casa com a l’escola. Aquí poden enfrontar-se als problemes que tenen en el seu dia a dia escolar i els saben resoldre bé. Aquesta satisfacció l’exterioritzen i a mi, això, em recompensa perquè te’n adones que els

has ajudat i que n’han tret un profit”.

I què opinen els nens i les nenes de les monitores? “Són molt simpàtiques”, coincideixen la Rocio i el Carlos. “Ens ajuden a fer els deures i si no entenem alguna cosa sempre ens l’expliquen”, afegeix la Cristina, una altra nena que assisteix al taller. Els monitors/es que duen a terme les activitats són estudiants de la UAB que provenen de diferents carreres, tot i que la majoria estan relacionades amb l’educació “El voluntariat m’aporta el fet de poder estar amb contacte amb nens/es d’altres realitats”, diu la Sònia. També, la Rita Augés, estudiant de 1er

de Pedagogia, explica que ella es va animar a fer de monitora perquè li agraden molt els infants i “potser, al final, de gran seré mestra”. La Rita confessa que quan surt dels tallers se sent molt satisfeta i contenta ja que “veig que aprenen i que s’ho passen bé i això és precisament el que intentem. Els infants, tot i que alguns fan veure que passen de tot, tenen moltes ganes de venir i veuen els tallers com a una oportunitat”. Ja des del principi s’ha creat entre beneficiaris i monitors un vincle especial, una relació d’igual a igual. Els nens i els joves se senten en confiança amb els estudiants de la UAB els quals veuen com a referent.

S’ha creat entre beneficiaris i monitors un vincle especial

Pel que fa al seguiment i la coordinació, Esperanza Sanz, directora de l’Escola Les Fontetes, de Cerdanyola del Vallès, explica que: “es fan tres reunions durant el curs en les que hi participen els mestres que treballen amb els grups, els monitors i les monitores, l’equip tècnic del programa CROMA, un membre de la direcció del centre i les tècniques del Departament d’Ensenyament de la Generalitat i de l’Ajuntament del nostre municipi. A l’inici de curs hem fet la coordinació inicial entre monitors i mestres per posar en comú els criteris i objectius que es seguiran al llarg del curs. Prèviament, els mestres han omplert un full d’avaluació inicial dels alumnes per tal que els monitors coneguin a cada nen. Als mesos de gener i juny farem reunions per intercanviar i valorar com van els semestres i els monitors i les monitores hauran de lliurar els informes de seguiment individualitzats per a l’escola i per a les famílies”. Fins aquest moment encara no es pot valorar què és el que s’ha aconseguit, però sí es pot afirmar que s’han obtingut petites victòries. Com per exemple, que l’Adrián arribi al taller i li digui a la monitora que té un examen i ho aporti a l’agenda, o que el Toni prepari un quadre resum del tema en castellà o que l’Inbisat hagi començat a parlar català durant l’estona dels tallers.

Una mirada ràpida al CROMA

> El 17 d’octubre comencen els tallers d’estudi, coincidint amb l’inici de les activitats extraescolars dels centres educatius.

> Es realitzen 30 tallers a 9 centres educatius (6 de primària i 3 de secundària).

> Del municipis Cerdanyola del Vallès, Rubí i Sabadell.

> S’atenen 268 infants i joves.

> Hi participen 73 estudiants de la UAB.

> Enguany, compleix 6 anys des que es va iniciar el primer taller, a l’Escola Les Fontetes.

> El programa rep el suport de la Fundació Intervida, del Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya, de la Fundació “la Caixa”, del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales i de la Fundació ACSAR.

CAMPANYA

Llençats 490kg d'aliments cada dia a la UAB

La campanya del grup de voluntariat de cooperació i medi ambient té el repte de reduir els residus orgànics generats per la UAB i sensibilitzar sobre el malbaratament alimentari

Al conjunt del campus de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) cada dia es llencen 1,8 tones de residus orgànics a les escombraries, però 490 quilograms són perfectament consumibles, els quals provenen dels bars, restaurants i comerços de la UAB, així com de la Vila i del que els estudiants porten de casa i després tiren. Si fem una comparació fàcil amb el que equival a un plat de pasta normal (90 grams), veiem que a la UAB es malgasten 5.444,44 plats de pasta al dia. Molt menjar?

Sensibilitzar, donar alternatives i promoure la reflexió crítica sobre l'impacte del nostre model alimentari que fomenta el malbaratament d'aliments i, sobretot, provocar un canvi de consum a nivell individual i també del campus de la UAB aquest curs és el que volen aconseguir els voluntaris i les voluntàries del grup de cooperació de la FAS.

Logo de la campanya "Menja Just a la UAB"

Però què és el "malbaratament alimentari"? Malgastar els aliments, és a dir, llençar-los a les escombraries quan encara estan en bon estat i són aptes per ser consumits en perfectes condicions.

El sistema alimentari

En aquesta actitud és en el que es basa el nostre model actual, el qual qualifiquem de globalitzat, capitalista i neoliberal. Un model que no assegura un accés a una ali-

mentació adequada, en qualitat i quantitat, a tota la població del planeta. Milers de persones pateixen fam tot i que, sovint, siguin els principals països productors dels aliments que es destinen als països desenvolupats. El model actual es basa en no produir en funció de la necessitat, sinó a aconseguir benefici pel capital invertit; a produir prou aliments per a tothom però sense repartir-los equitativament; a afavorir a la

desaparició dels petits productors; a vulnerar els drets dels animals; a no tenir cura de la qualitat dels aliments i només vetllar pel compliment de l'estricta legalitat; i a explotar al màxim el territori sense tenir en compte les conseqüències greus pel que fa a la contaminació, la fam i la pobresa.

Al cap i a la fi estem parlant de "sobirania alimentària": el dret de tot poble i país a garantir la pròpia alimentació de manera suficient, sana, lligada a les seves condicions culturals i als mercats locals.

És un dret fonamental diàriament vulnerat pel nostre sistema —basat en els interessos econòmics i polítics dels països rics—, que provoca fam crònica a milions de persones del món —també a Catalunya— i que a més, potencia el malbaratament dels aliments per part dels consumidors dels països desenvolupats.

Aquest dret és el que

aquest any defensarà el grup de voluntaris de cooperació de la FAS que durant aquests primers mesos han rebut formació sobre la temàtica. Al llarg de l'any es duran a terme diverses accions, tant de protesta com de reflexió, per reduir la quantitat de residus orgànics que diàriament es llancen a les escombraries.

La campanya, que porta el lema "Menja just a la UAB", es fa perquè hi ha possibilitat de canvi real a la UAB —l'any passat, per exemple, es va aconseguir instaurar el cafè de comerç just a totes les cafeteries de l'Autònoma—. A més, el grup compte amb el suport i l'assessorament de l'Oficina de Medi Ambient de la UAB que ja ha fet diversos estudis sobre la qüestió del malbaratament d'aliments a la nostra universitat. Com sempre, us n'anirem informant.

Més informació:

<http://www.facebook.com/pages/Menja-Just-a-la-UAB/250944361643367>

EL MUR

Sense ànim de lucre. Democràcia sense ciutadans demòcrates?

Sense ànim de lucre

Títol: "Sense ànim de lucre. Per què la democràcia necessita les humanitats"

Autora: Martha C. Nussbaum

Editorial: Arcadia

Publicació: Març 2011

"Els països de tot el món es trobaran ben aviat produint més generacions de màquines útils que no pas ciutadans íntegres que puguin pensar per ells mateixos". Martha Nussbaum, filòsofa i escriptora nord-americana, fa un assaig sobre les amenaces de l'educació al món contemporani. En un moment en què les revoltes àrabs i el moviment social, encapçalat

pel 15M, han posat la paraula democràcia a tots els titulars, Nussbaum publica *Sense ànim de lucre*. Què és la democràcia sense una societat crítica amb el sistema? La democràcia només consisteix en votar cada quatre anys?

Nussbaum reivindica la formació en humanitats, dins la seva diversitat, per aconseguir formar persones capaces de tenir opinions pròpies i, sobretot, ben argumentades. Una societat apàtica és una societat vulnerable. El sistema neoliberal ens impulsa a abandonar l'estudi i l'ensenyament de les humanitats per centrar-nos en les ciències i ens aboca a eliminar la formació que potencia la capacitat d'argumentació i substituir-la per la memorització de conceptes. La discussió es perd i, consegüentment, s'esvaeix la possibilitat

de formar ciutadans democràticament coherents i amb un paper actiu en la construcció de la societat.

"Distrets per la cerca de riquesa, cada cop demanem més a les nostres escoles que es converteixin en gene-

radors útils de beneficis en comptes de formar ciutadans reflexius. Sota la pressió de reduir despeses, retallem precisament aquelles parts de l'esforç educatiu que són fonamentals per conservar la salut de la societat".

¿Qué tienes debajo el sombrero?

Com l'art pot ser un mitjà de comunicació per a una persona amb discapacitat? Aquest documental explica la història de Judith Scott. La Judith, sordmuda i amb síndrome de Down, va ser separada de la seva germana bessona, la Joyce, quan era petita per entrar a un centre psiquiàtric, on s'hi va estar 36 anys. Passat aquest temps la seva germana va voler recuperar-la i se la va endur a casa seva, per tornar a viure plegades. A partir d'aquest moment, la Judith va participar a les activitats del *Creative Growth Art Center* de Califòrnia, on va desenvolupar la creativitat i la comunicació d'emocions a través de l'art. La Judith, amb el temps, es va convertir en una escultora de reconeixement internacional.

Una mostra de com l'art és una mitjà per reconstruir una comunicació perduda.

www.youtube.com

"No es pot defensar a mitges la vida de les persones que viuen amb el VIH"

Montserrat Pineda

Diplomada en treball social i especialitzada en salut, gènere i VIH, Montserrat Pineda és ara la coordinadora de l'àrea d'incidència política de l'ONG Creación Positiva i la presidenta del Comitè Primer de Desembre. Ambdues organitzacions treballen pels drets de les persones portadores del VIH.

Ara fa 30 anys del primer cas de sida. Quina valoració fas del treball de prevenció i lluita contra l'estigmatització que s'ha dut a terme?

La valoració és bona pel fet que la sida s'ha qualificat d'epidèmia. Com a Comitè valorem positivament els resultats no tant per la resposta clínica aconseguida sinó per la comunitària que s'ha donat a l'hora exigir polítiques de prevenció i tractament d'estigmes i discriminació. A més, aquests 30 anys han fet evident que és necessari que es treballi conjuntament (administració, associacions, personal mèdic...) per donar una resposta unitària a la malaltia.

Quin va ser el punt d'inflexió que va provocar una resposta global?

Quan el VIH es va convertir en una epidèmia incontrolable clínicament que provocava moltes morts inassolibles pels governs. Llavors es va veure que no només s'havien de posar diners i impulsar polítiques eficaces respecte als tractaments, sinó que també s'havien de centrar esforços en la prevenció i sobretot en la lluita contra la discriminació i l'estigmatització. Al finals dels anys vuitanta es va produir una resposta popular que exigia als governs que actuessin perquè no només es tractava d'una tragèdia, sinó que havia adquirit caràcter de genocidi, ja que no s'estava actuant al respecte. Era l'època de Reagan i als EUA, on la sida era una de les malalties més importants, no se'n parlava ni hi havia polítiques sobre la qüestió. Això va fer que la comunitat, sobretot la de gays, lesbianes, bisexuals i transsexuals (GLBT), es mobilitzés per donar resposta a la situació que era molt greu.

La societat està preparada per acceptar les persones amb el VIH?

La societat està preparada, però encara manca molta informació i pedagogia perquè no hi ha polítiques reals amb les quals es treballi per eliminar la discriminació i l'estigma. A part, nosaltres som una societat que es basa en les injustícies i aquesta n'és una. La discriminació pel VIH no és un problema individual, sinó social, d'educació i de valors.

Les persones amb el VIH segueixen tenint dificultats en el seu dia a dia (feina, parella, família...)?

Sí: a la feina, al sistema sanitari, per poder entrar a Espanya... Hi ha situacions que encara es mantenen tot i que s'ha avançat molt en la lluita. La idea que la persona amb VIH és una amenaça és una concepció social.

I pel que fa a la discriminació, creus que s'ha avançat en la lluita?

Fa 30 anys el primer que es va fer va ser criminalitzar a les persones que vivien amb el VIH. A Espanya, per exemple, es marcava a les persones que el tenien amb gomets vermells o bé se les posava en espais diferents als hospitals, i d'això no fa tants anys. Tot això ha anat canviant i evolucionant gràcies a la lluita de molts professionals, ONG, entitats... Aquests van denunciar que no era justificable el que s'estava fent perquè no hi havia cap explicació ni sanitària, ni social, ni política, ni econòmica vàlida per a aquesta estigmatització i van exigir als governs polítiques antidiscreditatòries.

Encara queda feina per fer?

Sí, queda molta feina per fer. Queda feina en l'àmbit internacional perquè segueix sent difícil obtenir als tractaments i falten polítiques de salut que vagin més enllà de l'accés als medicaments. A més, s'hauria de replantejar la prevenció en el sentit de fer polítiques reals d'educació afectivosexual des d'una perspectiva de drets

sexuals, no només sobre l'ús o no del preservatiu.

La crisi econòmica actual i les retallades afectaran a les polítiques de prevenció? Hi haurà un retrocés?

Sempre es parla de les retallades econòmiques i no de les ideològiques, però les primeres es fan a partir de les segones. El que es retalla és una manera d'entendre el món, la sanitat pública, els serveis, els drets. Del que no s'està parlant és del fet que tot això té un impacte en les persones, en un model de vida, en un sistema determinat. En relació amb el VIH i les retallades s'està atacant a la part més bàsica de la societat, a les entitats, que podem ser la porta d'entrada al sistema sanitari i social, i això fa que ara estiguem en una situació de fragilitat. Amb això no vull dir que només volem més diners, sinó que aquestes retallades, que a les entitats ens afecten un 15 %, d'alguna manera són el reflex de la mirada social que es té. Per exemple, s'està potenciant un sistema de voluntariat, però no es té en compte que per tenir un bon voluntariat cal tenir un bon sistema que el sostingui.

«No només són retallades a les entitats, sinó a un model de societat»

Qui fa les retallades no us vol en el sistema?

Sí, però de manera diferent, potser com a pegats socials. Volen que seguim atenent les situacions de manera superficial, sense incidència política. Però tot això va molt més enllà, perquè no només són les retallades a les entitats, sinó, com deia, a un model de societat. Quan nosaltres defensem una sanitat pública i gratuïta és perquè creiem que és un dret, igual que ho és l'educació, i és fonamental que els governs el garanteixin, i això xoca amb el model que ens

estan explicant. No és exclusivament el tema del VIH, és una mirada molt més profunda: parlem d'un model liberal. Això posa en evidència que no són retallades purament econòmiques, sinó polítiques. Quan parlem de drets no podem parlar de retallades: un dret el garanteixes o no el garanteixes, però no hi ha mitges tintes. No es pot defensar a mitges, amb polítiques de salut, de prevenció o d'estigma i discriminació la vida de les persones que viuen amb el VIH.

«La sexualitat és una manera d'entendre el món»

Què s'hauria de canviar o reconduir en la prevenció?

Nosaltres reivindiquem polítiques globals de prevenció i això significa tenir un sistema de sanitat públic i gratuït. Els programes de prevenció del VIH dins un marc de salut pública han de tenir en compte les desigualtats socials i no s'han de centrar exclusivament en l'ús del preservatiu. Cal un canvi d'actitud respecte a la vida i a la responsabilitat col·lectiva: a les escoles i a les universitats la sexualitat encara s'explica d'una manera utilitarista i biològica, i no des de la perspectiva dels drets sexuals. La sexualitat és una manera de construir el món. Avui en dia els drets sexuals són uns dels drets humans més vulnerats al món. El dret a l'educació sexual encara es viola a casa nostra, i això té a veure amb el VIH. Necessitem polítiques que treballin els drets sexuals.

Finalment, quines expectatives hi ha de futur?

L'eslògan del Comitè d'aquest any era "Reivindicant-nos". Juga amb el fet que les persones seropositives es puguin reivindicar com a persones que tenen una vida com qualsevol altra. Volem, però, que el tema no perdi pes i que en un futur continuï sent important per a les polítiques, de tot tipus, i per als mitjans de comunicació. A més a més, cal seguir creant optimisme en les persones amb el VIH; la seva vida té sentit en el moment en què té sentit per ella mateixa no pel fet de ser seropositius: això no ha de ser el que determini la vida. A més, quan parlem de normalització de les persones seropositives aquesta passa pel fet de crear una societat que sigui suficientment justa, igualitària, equitativa i respectuosa perquè pugui integrar totes les diversitats de les persones, i una d'aquestes és el VIH.

El Comitè 1er de Desembre, del qual la FAS n'és membre, neix l'any 1998 com a plataforma d'incidència política per intentar millorar les polítiques de salut i educació a Catalunya en relació amb el VIH. És una unió de diferents entitats que treballen la qüestió del VIH i la sida per unir esforços i ampliar la lluita. La commemoració del 30è aniversari del primer cas detectat de sida ha servit perquè el tema no desaparegui de l'agenda i que es treballi pels drets de les persones amb el VIH a casa nostra, i no només en els països empobrits.